

Amenzi pentru nedepunerea declarațiilor fiscale și neplata impozitelor aplicate în cadrul inspecției fiscale. Ce trebuie să știe contribuabilii



Băncilă & Diaconu

Nu de puține ori, în cadrul inspecțiilor fiscale sunt stabilite atât obligații fiscale suplimentare în sarcina contribuabililor, dar sunt aplicate și amenzi contravenționale, pentru neîndeplinirea unor obligații declarative sau de plată. Este, însă, legala amendarea contribuabililor, mai ales în condițiile în care există un interval mare de timp (câțiva ani) între momentul neîndeplinirii obligațiilor și aplicarea amenzii? Ce pot face contribuabilii?

Într-un exemplu recent, un operator economic a fost amendat contravențional în urma unei inspecții fiscale cu privire la perioada 2015 – 2018, pentru nedepunerea și neplata impozitului aferent veniturilor obținute de nerezidenți. Este legala amenda primită?

Pentru a răspunde la această întrebare trebuie avute în vedere două aspecte esențiale: dacă există un termen legal în cadrul căruia contribuabilul avea obligația de a îndeplini respectiva obligație și dacă au trecut mai mult de 6 luni de la împlinirea acestui termen. Dacă răspunsul la cele două întrebări este ”da”, atunci dreptul organelor de inspecție fiscală de a amenda contravențional contribuabilul este prescris, astfel cum vom arăta în cele ce urmează.

Baza legală pentru aplicarea amenzilor contravenționale în materie fiscală se regăsește în Titlul XI al Codului de procedură fiscală. De exemplu, potrivit articolului 336 din Codul de procedură fiscală, reprezintă contravenție fapta de neîndeplinire la termen a obligațiilor declarative prevăzute de lege, fapta de nereținere de către platitorii obligațiilor fiscale a sumelor reprezentând impozite și contribuții cu reținere la sursă, sau fapta de neraportare a aranjamentelor transfrontaliere. În plus, cuantumul amenzilor contravenționale nu este deloc neglijabil, el fiind situat între 1.000 lei și 100.000 lei.

Sanționarea contravențională în materie fiscală nu urmează un regim special, ci se supune aceluiași reguli generale reglementate de Ordonanța Guvernului nr. 2/2001. Acestea prevăd că dreptul aplicării amenzii contravenționale se prescrie în termen de 6 luni de la data săvârșirii faptei, în cazul contravențiilor care se săvârșesc dintr-o dată (i.e. instantanee), respectiv în termen de 6 luni de la data încetării săvârșirii contravențiilor în cazul contravențiilor continue (i.e. contravențiile care durează în timp).

Atunci când contribuabilul nu și-a îndeplinit, spre exemplu, obligația de a reține la sursă un anumit impozit, este esențial de reținut că nu ne aflăm în prezența unei contravenții continue, ci în prezența unei contravenții instantanee. Mai exact, fapta s-a epuizat atunci când s-a împlinit termenul legal până la care contribuabilul trebuia să declare și să rețină impozitul la sursă, de la acest moment curgând termenul de prescripție de 6 luni.

În exemplul nostru, legea prevedea ca impozitul datorat de nerezidenți se declara și se plătește în luna următoare celei în care s-a platit venitul, respectiv pentru luna ianuarie, până la data de 25 februarie 2015, pentru luna februarie 2015, până la data de 25 martie 2015 ș.a.m.d. Astfel curge un termen de prescripție de 6 luni pentru fiecare luna în parte, de la data de 25 a lunii următoare celei în care era datorat venitul. Prin urmare, la sfârșitul anului 2021, când contribuabilul a fost sancționat contravențional, intervenise deja prescripția extinctivă cu privire la posibilitatea de a aplica amenda pentru toată perioada în discuție.

Cu alte cuvinte, dacă au trecut 6 luni de la momentul la care contribuabilul trebuia să își îndeplinească obligația legală (lunara, semestrială, anuală etc.), acesta nu mai poate fi amendat, întrucât, așa cum aratăm, depășirea termenului legal este echivalent cu stingerea dreptului organului de control de a amenda contribuabilul.

De asemenea, este irelevant momentul la care organele fiscale au constatat neîndeplinirea obligației legale de către contribuabil. Să presupunem că neîndeplinirea obligației fiscale a fost constatată cu ocazia inspecției fiscale, care, de regulă, verifică legalitatea și conformitatea îndeplinirii obligațiilor fiscale în urma cu cel mult 5 ani (i.e. termenul de prescripție a dreptului de a stabili creanțe fiscale). Însă, termenul până la care poate fi amendat contravențional contribuabilul rămâne cel de 6 luni de la data neîndeplinirii obligației sale și nu este suspendat ca urmare a efectuării inspecției fiscale.

În consecință, recomandăm contribuabililor ca, în momentul în care sunt amendați în urma unei inspecții fiscale, să analizeze împreună cu specialiștii în domeniu dacă respectiva amendă este legală, mai ales din perspectiva momentului la care s-a săvârșit presupusa faptă contravențională.

Bancila, Diaconu și Asociații SPRL (denumită anterior Radu și Asociații SPRL) este o societate de avocați ce oferă servicii juridice complete, care includ atât servicii de consultanță juridică cât și asistență și reprezentare în fața instanțelor de judecată, având o practică importantă de controverse și dispute fiscale.

Bancila, Diaconu și Asociații SPRL este membră a grupului Ernst & Young Global Ltd și face parte din rețeaua globală EY Law, aflată în plină expansiune, în cadrul căreia lucrează peste 2400 de avocați în mai mult de 90 de jurisdicții.

Experiența firmei a fost recunoscută de piața și de publicații internaționale. Chambers Global 2019 a recunoscut practica de Corporate/M&A în timp ce Chambers Europe 2019, 2020, 2021 și 2022 au plasat practica de Controverse și Dispute Fiscale pe banda 1. Totodată, The Legal 500 Europe, Middle East and Africa 2019, 2020 și 2021 au premiat practica de Drept Comercial, Drept Societar și M&A, edițiile 2020 și 2021 plasând practica de Controverse și Dispute Fiscale pe poziția 1.